

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 62/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 7C/22/2008 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 7C/22/2008 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 7C/22/2008 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **375,24 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 7C/22/2008.

Sťažovateľ okrem toho žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal mu finančné zadosťučinenie 12 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľ podal 7. februára 2008 na okresnom súde žalobu o náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť vydaním nezákonného rozhodnutia Slovenskej informačnej služby z 22. septembra 2005, ktorým bol uznaný za osobu, ktorá nespĺňa predpoklady na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami so stupňom utajenia prísne tajné. Na základe tohto rozhodnutia vydal riaditeľ SIS personálny rozkaz zo 6. septembra 2003, ktorým zaradil sťažovateľa do zálohy. Sťažovateľ bol zaradený v zálohe v období od 17. októbra 2005 do 31. decembra 2005, počas ktorého poberal 80 % služobného platu. V roku 2005 poberal sťažovateľ 14 služobných plátov, pričom tri z nich boli krátené o 20 %. Úrad sociálneho zabezpečenia z 25. januára 2006 priznal sťažovateľovi výsluhový dôchodok. Sťažovateľ v konaní tvrdí, že škoda mu vznikla nezákonným rozhodnutím tým, že mu bol znížený služobný plat, čo malo vplyv na výšku výsluhového dôchodku. Sťažovateľ určil výšku škody na 998,82 eur. Sťažovateľ ďalej v žalobe tvrdil, že postupom žalovaného mu vznikla okrem škody aj nemajetková ujma, keď počas trvania jeho služobného pomeru bol on a jeho rodina prenasledovaní. Požiadal o zabezpečenie ochrany svojej rodiny, čo viedlo k odobratiu oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Dôsledkom týchto udalostí bol rozpad manželstva, zhoršene jeho psychického stavu, ako aj poškodenie jeho dobrého mena.

3. Vec bola v priebehu konania s odvolaním viackrát predložená Krajskému súdu v Bratislave. Okresný súd vo veci prvýkrát rozhodol čiastočným rozsudkom z 27. júna 2013, ktorý bol na odvolanie žalovaného uznesením krajského súdu z 29. januára 2016 zrušený. Okresný súd znova rozhodol rozsudkom z 3. apríla 2017 tak, že žalobu sťažovateľa zamietol, pričom tento rozsudok bol čiastočne potvrdený a čiastočne zrušený rozsudkom krajského súdu z 26. februára 2020. Po vrátení veci okresnému súdu neboli vo veci vykonané žiadne úkony.

III.

4. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu označených práv došlo najmä tým, že okresný súd vo veci nekonal rýchlo a účinne, keďže od podania žaloby v napadnutom konaní ubehlo už viac ako 12 rokov a vec nie je právoplatne ukončená. Dodáva, že svojím správaním neprispel k predĺženiu celkovej doby konania, ktoré považuje za štandardnú agendu všeobecných súdov a ktoré nie je skutkovo a ani právne zložitú. Sťažovateľ ďalej uviedol, že sa riadne dostavil na pojednávania a svojím správaním alebo procesným postupom nezapríčinil nemožnosť konania vo veci.

5. Okresný súd sa k prijatej ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že uznal nečinnosť v určitých obdobiach, čo ospravedlňoval neprimeraným zaťažením súdu a problémami v jeho personálnom obsadení, čo výstižne vyjadril žiadosťou o to, aby ústavný súd konštatoval objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na okresnom súde. Okrem toho poukázal na náročnosť konania, ako aj skutočnosť, že vec sa nachádzala na odvolacom súde.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Vec sťažovateľa je z právneho aj skutkového hľadiska zložitejšia na posúdenie, avšak žiadna zložitnosť nemôže odôvodniť neprimeranú dĺžku konania. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v konaní, v ktorom sa vyskytli viaceré obdobia nečinnosti, naposledy od posledného rozhodnutia krajského súdu. Najpodstatnejším faktorom však bolo to, že obe rozhodnutia okresného súdu vo veci samej nevedli k právoplatnému rozhodnutiu, keďže aj druhé rozhodnutie bolo čiastočne zrušené a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie. Tieto okolnosti opodstatňujú záver, že uplatnené základné práva sťažovateľa týkajúce sa včasnej súdnej ochrany porušené boli. Preto ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ sa nedomáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv postupom krajského súdu, hoci je zrejmé, že k celkovej a neprimeranej dĺžke konania prispelo aj trvanie konaní na odvolacom súde.

8. Vzhľadom na to, že o žalobe sťažovateľa nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

9. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. V konečnom dôsledku môžu byť prietahy v konaní zapríčinené aj subjektívnym prístupom ktorejkoľvek zo zložiek správy súdnictva. Účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ.

10. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 12 000 eur. Okrem už uvedených kritérií pri rozhodovaní o prietahoch v konaní treba prihliadnúť na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Sťažovateľ sa podaným návrhom domáha náhrady škody. Právna neistota sťažovateľa môže byť odstránená len rozhodnutím o jeho žalobe. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu a význam sporu pre sťažovateľov ústavný súd návrhu

sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia vyhovel sčasti, a to tak, že mu priznal 3 000 eur.

V.

11. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom vo výške 375,24 eur. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 177 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,62 eur) predstavuje 375,24 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu